

CONTESTED HISTORIES

ONSITE Toolkit

Co-funded by the
Europe for Citizens Programme
of the European Union

**Kuidas korraldada
ekskursiooni vaidlustatud
ajaloolise koha kohta?**

See juhend on mõeldud abistama teid vaidlustatud ajaloolise koha ekskursiooni korraldamisel, tagamaks, et ekskursioon oleks kaasav ja erapooletu, edendaks paremat arusaamist keerulistest ajaloolistest päranditest ja tõstaks teadlikkust, kuidas need tänapäeva ühiskonda mõjutavad ja kujundavad. Juhendi näited ja näpunäited pärinevad tegelike ekskursioonide salvestistest ja intervjuudest giidide, haridustöötajate ning muudelt vaidlustatud ajalooga tegelevatelt inimestelt.

Usun, et enamik inimesi peab giidiks inimest kes juhatab turiste või teisi, kes on huvitatud mõnest linnast või muuseumist ja kes annab neile teavet vaatamisväärsuse, linnaosa või muuseumiarhiivide kohta. Agakuirääkida vaidlustatud vaatamisväärsuste giidist, siis arvan, et see saab teise tähenduse, suunata inimesi järelduste poole. Koolitajana näen oma rolli kõige sagedamini suunajana, et aidata inimestel jõuda omadele järeldustele. Arvan, et giidi rolliks selles kontekstis ongi juhtida inimesi nende enda küsimuste ja võib-olla ka vastuste poole.

Miško Stanišić

See juhend on välja töötatud Contested Histories Onsite'i raames, mis on Memory Studies Associationi ja EuroClio – Euroopa ajaloohariduse töötajate ühenduse – projekt. Algatuse käigus vaadeldakse vaidlusaluseid ajaloolisi paiku kui kohti kus õpetada ja õppida sotsiaalse ning ajaloolise õigluse nimel töötamist. Vaidlustatud paigad ja avalikud ruumid on need kohad, kus ajaloolised narratiivid on vaidlustatud ja muutnud mäletamisega seotud arutelude tõttu ning seepärast on need eriti altid emotsioonide tekitamisele. Sellised paigad hõlmavad näiteks ausambaid, monumente, mälestusmärke, tänavanimed, hooneid ja muid ajaloolise pärandi füüsilisi ilminguid avalikus ruumis. Vaidlusalused ajaloolised paigad hõlmavad tavaliselt vastuolulisi tõlgendusi minevikust, mis keerlevad keeruliste ajalooliste pärandite, näiteks kolonialismi, sõja, autoritaarsuse või fašismi ümber.

Enne ekskursiooni 4

Kas see on avalik või eraekskursioon? 4

Mida tean mina (kui giid) selle paiga kohta? 4

Mis on teie eesmärgid ja sihid? 4

Ekskursiooni ajal 6

Kuidas ma saan oma osalejaid (paremini) tundma õppida? 7

Kuidas ma saan juhtida osalejate ootusi? 7

Millest ma peaksin rääkima? 8

Mida saab teha dünaamilise ja interaktiivse ekskursiooni korraldamiseks? 9

Kuidas hajutada pingelisi olukordi ja hoida osalejate tähelepanu? 10

Pärast ekskursiooni 12**Tänuavaldused 13**

Ekskursiooni ettevalmistamine sõltub muude tegurite hulgas vaatamisväärsuse olemusest, kuivõrd tuttav olete vaatamisväärsusega ja ringkäigul osalejatest. Siiski saate ekskursiooni ettevalmistamiseks küsida endalt järgnevat

Kas tegu on avaliku või eraekskursiooniga?

Avalikul ekskursioonil koosneb rühm erinevatest osalejatest, keda võib liita ainult ekskursioonil osalemine. Tõenäoliselt osalejaid te eelnevalt ei tunne. Kõigi osalejatega arvestamise huvides teeb asja lihtsamaks grupi suuruse piiramise maksimaalselt 15-20 osalejale, et giidil oleks kergem arutelu hallata.

Eraekskursiooni korral teate eelnevalt kust grupp pärit on, samuti nende osalemise eesmärgi ja motivatsiooni. Broneerimise ajal saate küsida täiendavaid küsimusi mis aitavad teil osalejaid paremini mõista, nagu näiteks nende vanus, erialane taust ja motivatsioon.

Mida mina (kui giid) tean selle paiga kohta?

Giidile on oluline omada põhjalikke teadmisi vaatamisväärsuse, selle ajaloolise tausta ja vaidlustamise kohta. Selleks võite esitada endale järgmised küsimused. Pange tähele, et see pole täielik loetelu võimalikest küsimustest. Eesmärgiks on mõelda läbi milliste küsimustega võib giid eeldatavasti kokku puutuda.

- Kus me oleme linnas/maapiirkonnas?
- Millist ajaloolist sündmust või isikut see vaatamisväärsus esindab?
- Mis sündmused minevikus viisid vaatamisväärsuse loomiseni või avamiseni?
- Millal ja miks see vaatamisväärsus loodi? Mis on selle asukoha tähendus?
- Kes selle vaatamisväärsuse tellis? Kes seda rahastas? Mida võiks see meile öelda?
- Kes oli vaatamisväärsuse looja? Milliseid teisi vaatamisväärsusi on nad veel loonud, kui üldse?

- Kuidas esindab vaatamisväärsus sündmus(eid) või isikud?
- Millised sümbolid ja ikonograafia on vaatamisväärsuse juures nähtavad ja mida need tähendavad?
- Kas vaatamisväärsus on vaidlustatud? Kui jah, siis mille üle vaidlus käib?
- Milliseid reaktsioone on vaatamisväärsus esile kutsunud?
- Kas on märke regulaarsest või aktiivsest mälestamisest?
- Kas vaatamisväärsust on aktiivselt muudetud aja jooksul?
- Kas möödujad suhestuvad mälestusmärgiga? Kui jah, siis kuidas?

Mis on teie eesmärgid ja sihid?

Kas ekskursiooni eesmärk on tutvustada osalejatele vaatamisväärsuste ajalugu ja keerukust või vaidlustada valitsevaid olemasolevaid narratiive? Milliste muljetega soovite, et osalejad lahkuksid? Mõelge nende küsimuste üle, et määrata kindlaks, mida tahate ekskursiooniga saavutada. Selged eesmärgid aitavad ekskursiooni kavandada ja struktureerida. See aitab teil mõelda ka praktilisemate küsimuste üle, nagu vaatamisväärsuse asukoht, vahemaad peatuste vahel ja ekskursiooni pikkus.

Siin on mõned näited eesmärkidest ekskursioonidelt, mis tegelevad vaidlustatud ajalooga.

Ekskursioon Belgradi (Serbia) vanal laadaplatsil aitab osalejatel mõista selle ruumi arengut linna laiemas kontekstis ja selle koha problemaatilisust seoses mäluksuuriga.

Sporen van Slavernij ekskursioon Utrechti (Hollandis), mille eesmärk on, et osalejad mõistaksid kuidas Utrechti linn on seotud orjuse ajalooga ja avastaksid endiste kolooniate kodanike ja orjastatud inimeste ajalugu. Sihiks on rõhutada linna multikultuurset ajalugu ja seda, kuidas koloniaalajalugu ei ole ühesuunaline, vaid mitmesuunaline ja -palgeline.

Uncomfortable Oxfordi ekskursiooni (Ühendkuningriik) eesmärgiks on kaasata osalejaid Oxfordi mineviku ja tänapäevase ebavõrdsusega seotud aruteludesse.

ATRIUMi ekskursiooni eesmärk on ajendada osalejaid mõtlema selle üle milliseid otsuseid pidid tavalised inimesed tegema fašistliku režiimi valitsemise ajal ja kuidas need otsused nende elu mõjutasid.

Langenute oru (Hispaania) ekskursiooni eesmärk on kontekstualiseerida selle paiga ajalugu, tuues esile eelkõige poliitvangide kogemused, kes olid arhitektuurikompleksi sunnitud ehitama. Samuti tutvustatakse vaatamisväärsuse ajalugu kuni tänapäevani ja hetkel selle ümber keerlevaid vaidlusi. Ühtlasi julgustatakse osalejaid mõtlema, kuidas sellist olulist vaidlustatud vaatamisväärsust saab taaselustada ja kontekstualiseerida.

Ekskursiooni alguses püüdke osalejaid paremini tundma õppida. Esimesed minutid on kõige tähtsamad: selleks, et vestlused oleksid kaasahaaravad ja konstruktiivsed, on kasulik, et grupp suhtleks nii giidi kui ka üksteisega. Seepärast ei tohiks ekskursioon olla ühepoolne kõne vaid vestlus. Rääkige osalejatega, kuulake nende küsimusi ja mõtteid ning looge atmosfäär, kus tuntakse end turvaliselt oma arvamuse avaldamiseks ilma hukkamõistuta.

Ettevalmistamist mõjutavad erinevad aspektid: vaatamisväärsuse, selle konkreetne ajalugu, samuti muutused aja jooksul, sest väga sageli ei vaata me ainult ühte konkreetset vaatamisväärsust konkreetset ajahetkel, vaid me näeme tegelikult selle mineviku erinevaid kihte. Seejärel osalejad: millise taustaga nad on, kes nad on, mis vanuserühmas nad on, millised võivad olla nende eelteadmised. Ja loomulikult ka see, kui palju sul aega on: ekskursioon giidiga, mis kestab kaks tundi erineb ainult tunniajalisest ekskursioonist.

Aline Sierp

Kuidas ma saan oma osalejaid (paremini) tundma õppida?

Lühike tutvustusring aitab teil osalejaid paremini tundma õppida, mida nad vaatamisväärsuse ja selle ajaloo kohta juba teavad. See võimaldab teil näha milline on osalejate olukord ja vastavalt sellele kohandada ekskursiooni nii palju kui võimalik lähtuvalt nende vajadustest ning huvidest. Tutvustusvoorus on oluline ka enda tutvustamine. Jagage veidi infot enda kohta: kes te olete, miks olete nende giid ja millised on teie enda ootused ekskursioonile.

Ma ei ole selles loos nii oluline, seepärast tutvustaksin ennast ainult oma nime ja ütleksin kaks lauset organisatsiooni kohta kust ma tulen. See-eest võin paluda osalejatel end tutvustada, et ma saaksin paremini juhendada, sest ma improviseerin üsna palju. Seda mitte sisu osas, vaid selles kuidas ma midagi vastavale grupile esitlen, mistõttu on see üsna erinev sõltuvalt grupis olevatest inimestest

Miško Stanišić

Kui ma neid kohtan, püüan võimalikult kiiresti välja selgitada nii selle kes nad (osalejad) on ja mida nad võivad teada. Seetõttu esitan küsimusi: palun neil end tutvustada ja rääkida ka oma ootustest. Tavaliselt küsin ka nende eelteadmiste kohta. Seejärel kohandan vastavalt selle veidi ekskursiooni. On oluline, et tabaksite publiku olukorda, selleks et kohandada ekskursiooni vastavalt nende varasematele teadmistele ja ka vajadustele. Üldiselt on mu ettevalmistuses mingi läbiv teema, mingi juhtmõte, mida nad saaksid kergesti jälgida ja alguses veendun, et loon seose nende enda kogemuste ja eelteadmiste vahel

Aline Sierp

Kuidas ma saan juhtida osalejate ootusi?

Üks tõenäolisemaid ekskursioonis pettumuse põhjuseid on ootuste ja tegeliku kogemuse üksteisest lahkumine. Kuigi sellist konflikti pole võimalik alati täielikult vältida, saab suhtlemisprobleeme vähendada, kui nii giid ja osaleja on samal lainel.

Giidina loo kohe algusest peale osalejatega suhe, et julgustada avatud vestlust nende ootuste kohta juhendatud ekskursioonile. Need küsimused pakuvad samuti ülevaadet grupi eelteadmistest ja nende kaasatuse tasemest. Nii saab minna üle ekskursiooni enda sissejuhatamisele, kus saate jätkata muude seotud küsimuste esitamist. Mõned näited

- Milliste teemade üle te loodate sellel ekskursioonil arutleda?
- Kas olete kunagi külastanud seda vaatamisväärsust/linna? Mida te juba teate selle kohta?
- Kas teate hiljutisi avalikke arutelusid ajaloo ja mälestuste, kolonialismi ja autoritarismi pärandi, maailmasõdade jms teemadel? Mida te juba nende probleemide kohta teate?

Millest peaksin rääkima?

Sõltumata ekskursiooni eesmärgist, peaksite vaidlustatud vaatamisväärsuse külastamisel olema teadlik vähemalt kahest erinevast, kuid teineteist täiendavast seletustasemest: vaatamisväärsuse enese tutvustus ja vaidlustamise historiseerimine. Kuigi need on omavahel põimunud, on kummagi selgitamiseks kasulik need üksteisest eraldada.

A. Vaatamisväärsuse tutvustamine

See sissejuhatatus hõlmab vaatamisväärsuse ajaloolist tausta. Võite

viidata eelmises punktis esitatud loetelule [Mida tean mina \(kui giid\) selle vaatamisväärsuse kohta?](#) Pange tähele, et te ei pea oma ülevaates käsitlema kõiki küsimusi. Võite välja valida need, mis sobivad kõige paremini teie ekskursiooni, osalejate ja eesmärkidega. Siiski võivad osalejad esitada mitmesuguseid küsimusi ajaloolise tausta kohta, seega on oluline, et te giidina oskaksite nende pärimistele vastata.

B. Vaatamisväärsuse vaidlustamise üle arutlemine

Mõned osalejad ei pruugi olla teadlikud konkreetse vaatamisväärsuse üle toimuvast vaidlusest või arutelust. Seega on oluline, et teie kui giid paigutaksite need vaidlustused oma ajaloolisse konteksti ja annaksite ülevaate sellest, kuidas need on aja jooksul arenenud. Siin on mittetäielik loetelu võimalikest küsimustest.

- Millised on seda vaatamisväärsust ümbritsevad erinevad narratiivid? Kuidas on need narratiivid aja jooksul muutunud?
- Kes on neid arutelusid suunavad inimesed?
- Milliseid ajaloolisi aspekte või osalejad on tõstetud esiplaanile? Millised aspektid on kõrvale jäetud?
- Kas vähemuste hääled on esindatud? Kui jah, siis kuidas nad on esindatud?

Selleks, et valmistuda ekskursiooni korraldamiseks vaidlustatud paikades, tuleb tõesti väga hästi ette valmistuda ja olla valmis ka võimalikuks poleemikaks, mis tähendab, et peate väga hästi tundma ajalugu, peate teadma kõiki fakte, sest tavaliselt tekivad vaidlused just seal.

Aline Sierp

Mida teha dünaamilise ja interaktiivse ekskursiooni korraldamiseks?

Siin on mittetäielik loetelu strateegiatest, mis aitavad teil korraldada dünaamilist ja interaktiivset ekskursiooni.

- Planeerige oma aega hästi ja mõelge hoolega läbi mida soovite jagada. Jätke lõppu kindlasti piisavalt aega mõtisklemiseks ja aruteluks.

Ükski grupp ei suuda keskenduda rohkem kui 15 minutit. See on maksimaalne ajavahemik, pärast mida peate minema midagi muud tegema või andma laskma neil puhata. Seetõttu jagan ekskursiooni väikesteks osadeks. Ja kui ma näen, et lõpuks veedame võib-olla natuke rohkem aega ühes kohas, sest grupp oli sellest eriti huvitatud, siis ma pigem jätan kavast midagi muud välja, selle asemel et joosta ja tormata, jättes grupile nii mulje, et nad ei näinudki kõike.

Aline Sierp

- Rääkige aeglaselt, kuid kaasahaaravalt, et mitte üle koormata osalejaid liigse infoga ja teha neile teie mõistmine kergemaks. Samuti on oluline muuta kõne arusaadavaks inimestele, kellel võib olla raskusi tähelepanu või kuulmisega.
- Pidage meeles, et osalejatel on sageli lihtsam meeles pidada 2-3 suurt mõistet või ideed, 1-2 lugu ja arutelu, mida nad kas jagasid või milles osalesid, kui üksikasjalikku teavet ja fakte. Otsustage enne ekskursiooni, milliseid mõisteid ja lugusid soovite uurida. Need on teie peamiseks juhtivateks teemadeks kogu ekskursiooni vältel, ärge kartke nende juurde ikka ja jälle tagasi tulla.
- Esitage osalejatele küsimusi ja julgustage neid vaatama ringi vastavates kohtades, andes neile mõned ülesanded nagu vaatlus või vestlus gruppides.

Kõik meie ekskursioonid on arutelupõhised ja iga meie ekskursiooni peatus on kujundatud ühe küsimuse ümber. See ei ole teema, kuid iga peatuse eesmärgiks on esitada see ülimalt suur küsimus. Ja me leiame, et üldiselt mäletavad inimesed vestlust palju paremini kui loengut. Ja esitades neile küsimusi, algatades ekskursiooni ajal arutelusid, aitame põhimõtteliselt neil meelde jätta ekskursiooni sisu, kuid samal ajal varustame neid ka küsimustega, mida nad võivad hiljem oma perele ja sõpradele esitada kui nad külastavad sama paika.

Olivia Durand

- Kasutage peatustevahelisi jalutuskäike, et julgustada mõtisklust teemade üle ja vastata osalejate küsimustele, kuid laske neil ruumis ringi liikuda, et seda paremini tundma õppida.

Kuna me oleme väljas ja kõnnime hoonest A hoonesse B, siis alati toimib see loomulik jalutuskäik punktist A, kuni me koguneme punkti B, põhimõtteliselt väikese pausina. Seejärel jõuame sinna koos ja saame alustada uuesti. Arvan, et on väga oluline liikuda edasi intensiivsest arutelust või paljude üksikasjade edastamisest ning anda inimestele aega mõtlemiseks, tunnetamiseks ja seedimiseks. Kui ma annaksin teisele giidile nõu, siis arvan, et need vaheajad punkti A ja punkti B vahel, kus grupp kõnnib, on väga olulised. Ärge kiirustage, vaid võtke aega, sest sellel jalutuskäigul on tegelikult oma funktsioon.

Aline Sierp

Kuidas tulla toime ekskursiooni ajal tekkivate võimalike emotsioonidega?

Vaidlustatud paigad ja avalikud ruumid on need, kus ajaloolised narratiivid on vaidlustatud ja ümber kujundatud mälestustega seotud arutelude tõttu ning seetõttu on need emotsionaalselt eriti tundlikud. Seepärast on osalejate reaktsioonide aluseks sageli toored tunded: sümpaatia, empaatia või antipaatia giidi esitatud narratiivide suhtes.

Kuna me oleme väljas ja kõnnime hoonest A hoonesse B, siis alati toimib see loomulik jalutuskäik punktist A, kuni me koguneme punkti B, põhimõtteliselt väikese pausina. Seejärel jõuame sinna koos ja saame alustada uuesti. Arvan, et on väga oluline liikuda edasi intensiivsest arutelust või paljude üksikasjade edastamisest ning anda inimestele aega mõtlemiseks, tunnetamiseks ja seedimiseks. Kui ma annaksin teisele giidile nõu, siis arvan, et need vaheajad punkti A ja punkti B vahel, kus grupp kõnnib, on väga olulised. Ärge kiirustage, vaid võtke aega, sest sellel jalutuskäigul on tegelikult oma funktsioon.

Miško Stanišić

See tähendab, et peate olema ettevaatlik kasutatava keele ja teabe esitamise viisi suhtes. Kasuks tuleb:

Ma arvan, et meie eesmärk ei ole emotsioonide tekitamine. Ma olen tegelikult üsna vastu mõttele, et sellise keerulise ja vägivaldse ning kurva ajaloo head esitust võiks mõõta pisarate või kellegi emotsionaalse olekuga. See ei ole õpetamise või mälestamise eesmärk. Aga ma ei pane pahaks, kui inimesed on emotsionaalselt seotud, see on sageli vältimatu ja emotsioonid pole halvad. Kui inimestel on silmad märjad või isegi nutetakse, siis on see okei.

Miško Stanišić

1. öelge otse välja kui tsiteerite minevikust pärit isikuid või väljendeid.
2. võimaldage osalejatel ekskursioonilt lahkuda ja vajadusel sellega uuesti liituda.
3. Hoiatage enne tundlike teemade mainimist ja lubage osalejatel ajutiselt eemalduda märgistatud väljapääsude kaudu.

Kuna mõned teemad, millest me [ekskursiooni ajal] räägime, on keerulised, pakume neile [osalejatele] võimalust eemalduda ekskursioonist mõneks ajaks kui nad tunnevad, et käsitletav teema võib olla nende jaoks liiga häiriv, ja liituda uuesti grupiga kui nad tunnevad end taas mugavalt. Seetõttu pole see miski, mida peaks peale suruma, vaid see on valik, kas osaleda ekskursioonil, kuid ekskursioon põhineb vastastikusel austusel ja osalejate mitmekesisuse aktsepteerimisel

Olivia Durand

Kuidas maandada pingelisi olukordi ja hoida osalejate tähelepanu? ?

Me tahame tagada, et kogu selle kogemuse jooksul on olemas hoiatused, sest me mainime ajaloolisest minevikust, asju, mis on täiesti vastuvõetamatud mitte ainult praegusel ajal, vaid ka toona. Kui inimesed ei tunne end mugavalt, kui nad peavad mõnda neist asjadest arutama või kuulama, siis tahame tagada, et inimestel, kui nad seda vajavad, oleks aega end koguda, eemalduda ja isegi lahkuda.

Hera Jay Brown

Selles jaotises antakse soovitusi ja kirjeldatakse võtteid selle kohta kuidas tulla toime ekskursiooni käigus võimalike pingeliste olukordadega, nagu äärmuslikud seisukohad või ebasobilik käitumine. Kuigi järgnevas loetelus käsitletakse peamiselt grupi sees tekkivaid pingelisi olukordi, võib esineda juhtumeid, kus oht tuleb väljastpoolt gruppi. Sellistes olukordades võite marsruuti muuta või ekskursiooni lõpetada, kui olukord muutub liiga ohtlikuks. Eraekskursioonide puhul saate pakkuda teistele osalejatele aja muutmise võimalust.

A. Äärmuslikud vaated

Äärmuslus on lai spekter ja see, mida me peame äärmuslikuks vaateks, võib ulatuda äärmuslikust liberalismist äärmusliku konservatismi. Näiteks võib arutelu üks osaleja süüdistada kaasaegseid aktiviste ja ajaloolasi selles, et nad püüavad mineviku suhtes rakendada poliitilist korrektsust ning teine nõuda kõigi kujude eemaldamist ja kogu vaidlustatud pärandi

hävitamist. Kumbki seisukoht ei soodusta produktiivset vestlust laiemas grupis ning nendega kaasneb kolm suuremat ohtu: osalejad võivad tunda, et nad ei ole enam turvalises ruumis, osalejad võivad karta vastandlike arvamuste väljendamist ja äärmuslikke seisukohti väljendav isik võib arutelu monopoliseerida.

Mõnikord võivad äärmuslikud kommentaarid ja seisukohad esile kutsuda teistes osalejates füüsilisi või emotsionaalsed reaktsioone. Sellisel juhul võite ette panna aeg maha võtta ja paluda neil inimestel liituda grupiga uuesti järgmises peatuses või et nad lahkuksid ekskursioonilt.

Ütleksin, et on suur vahe väitlusel, arutlemisel ja oma arvamuse avaldamisel, isegi siis, kui räägitakse sellest, mis oli hea, mis ei olnud hea jne, ning ajaloo moonutamise ja vihakõne vahel. Nii et ajaloo moonutamise ja vihakõne suhtes on minu ekskursioonidel nulltolerants. Ma ei räägi nendega, kes võivad väljendada antisemitismi või natsismi ja fašismi pooldavaid ideid. Sellisel juhul peataksin ekskursiooni ja paluksin sellel inimesel lahkuda. See pole teiste isikute tõttu aeg ega koht kus seda arutelu pidada.

Miško Stanišić

1. Esitage avatud küsimusi dünaamika muutmiseks.

Avatud küsimuse esitamisel ei keskendu arutelu enam sellele, mida te arvate, vaid sellele, mida teine inimene arvab. Kui suunate äärmuslikku ideed küsimuse abil ümber, peaksite olema tähelepanelik, et kutsuda teiste osalejate hääl tagasi arutellusse, mis aitab kaasata vestlusse mitmeid vaatenurki.

2. Arvestage sellega, et mõnikord ei olegi vastus.

Kui te ei tea vastust mõnele oma osaleja küsimusele, ärge teeselde vastupidist – keegi ei tea kõike. Võite öelda, et püüate vastuse välja selgitada tulevaste ekskursioonide jaoks. Vaidluse lahtiseks jätmise aktsepteerimine on üks viis tagada lugupidav suhtumine vestlustes. Teavitage osalejaid, et vaatamisväärsus võib esile kutsuda väga erinevaid tugevaid reaktsioone.

Äärmuslus on spekter. Võib olla äärmuslikku konservatiivsust ja võib olla ka ülimalt liberaalsust. Nii et neist kahest vormist võib üks olla veidi agressiivsem kui teine, eriti giidi suhtes, ja mõlemad võivad olla ekskursioonil üsna suureks probleemiks, sest see tähendab, et osalejad ise ei pruugi end enam turvaliselt tunda, kui nad oma arvamust avaldavad, ja see võib täielikult rikkuda grupi vestluse dünaamika. Peamine strateegia, mida me oma giididele soovitame, on tegelikult vastata äärmuslikele väidetele küsimusega. Üsna sageli on need avaldused esitatud provokatsioonina, need ei pruugi olla hästi argumenteeritud. Tihti soovitame oma giididele, et nad taaskasutaksid selle inimese esialgset sõnastust ja paluksid tal veidi rohkem lahti mõtestada või küsida nende arvamuse kohta.

Olivia Durand

B. Ebasobilik käitumine.

Mõned osalejad võivad käituda ebasobilikult, näiteks nad karjuvad, tarvitavad ebasunnist keelekasutust või ei anna teistele sõna. Teised osalejad võivad

- tunnetada, et nad ei ole enam turvalises ruumis;
- karta vastandlike seisukohtade väljendamist;
- tunda, et nad ei saa rääkida.
- tunda end füüsiliselt ohustatuna oma arvamuse või tausta tõttu;
- tunda end tõrjutuna või solvatuna.

Sõltuvalt vaatamisväärsusest ja organisatsioonist võivad olla juba olemas mõned turvameetmed, mis aitavad giididel sellistes olukordades toime tulla. Muudel juhtudel võib olla teie kui giidi ülesanne tagada grupi turvalisus. Kuigi see ei ole lollikindel, võib selgete piiride seadmine juba ekskursiooni alguses aidata pingelisi olukordi leevendada.

Abiks võivad olla mõned põhilised reeglid, mis on osalejatega kokku lepitud, näiteks teiste küsimuste ärakuulamine ja kõigile oma arvamuse jagamiseks ruumi andmine. Vahejuhtumi korral viidake reeglitele, millega ekskursiooni alguses nõustuti. Tuletage osalejatele meelde, et te võite giidina paluda inimesel ekskursioonilt lahkuda, kui te arvate, et ta kujutab endast riski ja/või ohtu grupile.

Pärast ekskursiooni lõppu andke aega nähtu ja kuuldu üle reflekteerimiseks, et osalejad saaksid mõelda selle üle, mida nad õppisid ja kuidas see neid mõjutas.

Kui te teate või arvate, et mõned osalejad ei soovi seda ülejäänud grupiga jagada, võib seda reflekteerimist korraldada ka anonüümselt. See võib aidata neil end mugavamalt tunda ja tagada, et nad saavad teile anda kriitilist tagasisidet ekskursiooni sisu ja läbiviimise kohta.

Ideaalis täiendavad neid kommentaare teie kui ekskursiooni giidi tagasiside. Kui grupp on toonud esile uusi vaatenurki, võib tulevaste ekskursioonide jaoks olla kasulik, kui teete endale märkmeid selle kohta, kuidas te neid küsimusi käsitlesite või mida teeksite teisiti. Lõpuks võite anda osalejatele ka lühikese nimekirja mitmetest kättesaadavatest allikatest, et nad saaksid pärast ekskursiooni ise edasi lugeda või uurida. Allikad võiks olla mitmesuguseid, segage erinevaid formaate, nagu näiteks raamatud, artiklid, taskuhäälingud ja filmid.

Viimase peatuspaiga ja bussi vahel on ka jalutuskäik. See sarnaneb veidi nagu etenduse lõpuga, kus kardinad on langenud, kuid me saame ühtlasi pidada mitteametlikku vestlust bussi poole jalutades ja ma arvan, et need viimased 10 minutit jalutuskäiku on suurepärased, sest inimesed hingavad vabamalt ja kommenteerivad ning saame pöörduda teiste teemade poole.

Miško Stanišić

Ideaalis tuuri lõpetamiseks loon seose sellega, mida ma alguses tegin, ja see sõltub natuke grupist. Nii et tõstan esile midagi, mida võib-olla alguses mainiti, midagi, mis tuli välja küsimuste käigus või mida keegi küsis minult, kui me ühest peatuskohast teise kõndisime. See on midagi, mis rullub lahti edasiseks mõtlemiseks.

Aline Sierp

Memory Studies Association

Aline Sierp
Silvina Cabrera
Lorena Ortiz

EuroClio

Steven Stegers
Marie-Louise Jansen
Paula O'Donohoe
Monika Lendermann
Jadé Botha

Autorid

Francisco Ferrándiz
Olivia Durand
Paolo Ceccoli
Valerio Bernardi
Marcin Napiórkowski
Joanna Wojdon

Intervjueeritavad

Barry van Driel
Aline Sierp
Miško Stanišić
Olivia Durand
Hera Jay

Ülevaatajaid

Benny Christensen
Francisco Ferrándiz
Mare Oja
Hannes Obermair
Aaron Peterer
Miško Stanišić
Barry van Driel
Britt-Marie van der Drift
Lidija Zupanic Suica

Salvestatud ekskursioonid

Francisco Ferrándiz
Francisco Etxeberria
Fausto Canales
ATRIUM
Uncomfortable Oxford
Sporen van Slavernij in Utrecht
Terraforming
In Media Res

contestedhistories.org/onsite

 @contestedhistories

 @contestedh

contestedhistories@euroclio.eu

Bankaplein 2

2585 EV, The Hague

The Netherlands

+31 70 3817836

Co-funded by the
Europe for Citizens Programme
of the European Union

